

Παιχνίδια ρόλων

Το παιχνίδι ρόλων απαιτεί από τους μαθητές/τριες πέρα από τη μελέτη και την ανάλυση μιας περίπτωσης, να υποδυθούν και να αυτοσχεδιάσουν ρόλους και καταστάσεις στηριζόμενοι σε στοιχεία που τους δίνονται. Το παιχνίδι ρόλων στην περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντικό αφού με αυτό τον τρόπο το περιβάλλον παρουσιάζεται, όχι ως κάτι δοσμένο και δεδομένο, αλλά ως κοινωνικά δομημένο, με την έννοια ότι δομείται από τα πιστεύω και τις πράξεις του κοινωνικού συνόλου και γίνεται αντιληπτό μέσα από ένα κοινωνικό-πολιτιστικό πρίσμα (Camino and Calcagno, 1995). Η τεχνική αυτή αποτελεί μια προσομοίωση της διαδικασίας δημόσιας λήψης αποφάσεων κατά τη διάρκεια της οποίας οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν το ρόλο των αντιπροσώπων διάφορων κοινωνικών ομάδων και ακολούθως την επίλυση ενός προβλήματος. Η λύση μπορεί να δοθεί είτε με το να ψηφίσει η κοινότητα ή να πάρουν την απόφαση τα μέλη μιας επιτροπής που έχει καθοριστεί (Camino and Calcagno, 1995, Simmoneaux, 2001)

Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιώντας την τεχνική του παιχνιδιού ρόλων συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς εκφράζουν τα συναισθήματά τους, τις ιδέες και τα επιχειρήματά τους προσπαθώντας να πείσουν τους άλλους συμμετέχοντες για την ορθότητα της άποψής τους. Επιπλέον, μέσα από την αλληλεπίδραση και τις διαπραγματεύσεις μαθαίνουν να συμβιβάζονται και να αποδέχονται τις απόψεις των άλλων αλλά και να σέβονται τη διαφορετικότητα (Vasileiou & Paraskeva, 2010).

Το σενάριο στο παιχνίδι ρόλων μπορεί να είναι φανταστικό ή πραγματικό. Για να είναι αποτελεσματικό, όμως, θα πρέπει να έχει επαρκείς πληροφορίες για να προκαλέσει τους μαθητές/τριες έτσι ώστε να θέλουν να συμμετάσχουν, να περιλαμβάνει ένα πρόβλημα που πρέπει να λυθεί και να ανταποκρίνεται στις δυνατότητές τους. Ο κύριος σκοπός της διδακτικής αυτής τεχνικής είναι η κατανόηση των απόψεων των άλλων ατόμων και των μεταξύ τους σχέσεων. Μέσω των αλληλεπιδράσεων της ομάδας οδηγούμαστε στην αποκρυπτογράφηση ιδεών, στην ενσυναίσθηση, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλήματος (Taylor, 1983).

Σύμφωνα με την Shaw (2004), το παιχνίδι ρόλων αποτελεί μια πρόταση για εναλλακτική παρουσίαση του διδασκόμενου θέματος, η οποία εξάπτει την περιέργεια και το ενδιαφέρον των μαθητών/τριων για περαιτέρω έρευνα, βοηθώντας, παράλληλα, και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης αφού δεν προσφέρει άμεσες λύσεις στην προβληματική κατάσταση και επιτρέπει την αλληλεπίδραση των μαθητών/τριων.

Το ζήτημα σε ένα παιχνίδι ρόλων θα πρέπει να παρουσιαστεί ως μια άλυτη διαμάχη, στην οποία οι μαθητές/τριες καλούνται να συμμετάσχουν και να συνεισφέρουν. Σύμφωνα με τον Burton (1997) ένα σενάριο παιχνιδιού ρόλων θα πρέπει να δομείται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει

την ποικιλομορφία των απόψεων που υπάρχουν γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα στην καθημερινή ζωή.

Η διαδικασία του παιχνιδιού ρόλων πρέπει να έχει την ακόλουθη πορεία:

- Μελέτη της προβληματικής κατάστασης (Ποιες ομάδες εμπλέκονται, με τι επιχειρήματα και αξίες)
- Διαμόρφωση σεναρίου
- Καθορισμός κανόνων παιχνιδιού
- Συγκρότηση ομάδων και επεξεργασία των ρόλων (Τόσες ομάδες όσοι και οι ρόλοι)
- Υλοποίηση - Παίξιμο των ρόλων
- Σύνθεση
- Αξιολόγηση

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί, κατά τη διάρκεια της συζήτησης, να προκαλέσει κάποιες ανατροπές στην πλοκή του σεναρίου, φέρνοντας ένα «έκτακτο ανακοινωθέν» ή «επείγον μήνυμα» κάτι που θα αναγκάσει τους μαθητές να επαναπροσδιορίσουν τη στρατηγική τους (Van Ments, 1983· Collier, 2000). Επιπλέον, και κατά την έναρξη του παιχνιδιού οι μαθητές/τριες καλό θα ήταν με τη μορφή της ιδεοθύελλας να γράψουν ελεύθερα μια παράγραφο για το ρόλο που υποδύονται. Στη συνέχεια αλληλεπιδρώντας με τα άλλα μέλη της ομάδας τους συζητούν και προσπαθούν να ενισχύσουν τα επιχειρήματα του ρόλου τους.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει στους μαθητές/τριες κάρτες των ρόλων που θα υποδυθούν με γενικές πληροφορίες για τους χαρακτήρες (ηλικία, φύλο, καταγωγή, επάγγελμα...) και σε γενικές γραμμές την άποψη τους για το θέμα έτσι ώστε να βοηθήσουν τους μαθητές/τριες να «χτίσουν» τα επιχειρήματά τους στηριζόμενοι στις πληροφορίες που έχουν μπροστά τους (Ødegaard, 2003).

Η συγκεκριμένη τεχνική τοποθετεί το μαθητή/τρια στο κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας και επανακαθορίζει το ρόλο του διδάσκοντα μέσα στην τάξη. Η Hativa (2000) παρομοιάζει το δάσκαλο ως «ένα σχεδιαστή, χορογράφο, μαέστρο και διαχειριστή του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και της μαθησιακής διαδικασίας» και όχι ως ένα απλό μεταδότη γνώσεων. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι να καθορίσει τα πλαίσια του παιχνιδιού και να παρουσιάσει το περιεχόμενο πάνω στο οποίο θα αλληλεπιδράσουν οι μαθητές/τριες.

Το παιχνίδι ρόλων απαιτεί καλή προετοιμασία και διαχείριση από τον/την εκπαιδευτικό, ξεκάθαρους κανόνες συμπεριφοράς για τους μαθητές, χρονοδιάγραμμα, σαφείς οδηγίες, ήρεμο και θετικό ύφος (Teed, 2009; McSharry & Jones, 2000). Ο Levy (1997) τονίζει πώς ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να αποφύγει να παρεμβαίνει κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό οι μαθητές/τριες να αισθάνονται ελεύθεροι κατά τη διαδικασία του παιχνιδιού χωρίς να αισθάνονται ότι κρίνονται.

Βιβλιογραφία:

- Burton, L. D. (1997). Hitting the issues head on: Using role play in science education. *Paper presented at the Annual Conference of the National Science Teachers Association*. New Orleans, Louisiana.
- Camino E. and Calcagno, C. (1995). An interactive methodology for empowering students to deal with controversial environmental problems. *Environmental Education Research, 1*, 59-74.
- Collier, K. (2000). Dramatic Changes: A New Action Model for Role-Play Practice. In D. Saunders (Ed.), *The International simulation and gaming research yearbook: Simulation and games for transition and change*. London: Kogan Page.
- Di Pietro, R.J. (1987). *Strategic interaction*. Cambridge: Cambridge University Press
- Hativa, N. (2000). *Teaching for Effective Learning in Higher Education*. Dordrecht: Kluwer Publishers
- Levy, J. (1997). Getting Into the Skins of Historical Roles. In R. Ballantyne, J. Bain and J. Packer (Eds.), *Reflecting on University Teaching: Academics' Stories*. Canberra: AGPS.
- McSharry, G., & Jones, S. (2000). Role-play in science teaching and learning. *School Science Review, 82* (298), 73-82.
- Ødegaard, M. (2003). Dramatic Science: a critical review of drama in science education. *Studies in Science Education, 39*, 75-101.
- Shaw, C. M. (2004), Using Role-Play Scenarios in the IR Classroom: An Examination of Exercises on Peacekeeping Operations and Foreign Policy Decision Making. *International Studies Perspectives, 5*, 1–22.
- Simonneaux, L. (2001). Role-play or debate to promote students' argumentation and justification on an issue in animal transgenesis. *International Journal of Science Education, 23*(9), 903-927.
- Taylor, J. (1983). *Guide on simulation and gaming for environmental education*. Paris, France: United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization-UNEP, IEEP EES 2.
- Teed, R. (2009). *Role playing exercises*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://serc.carleton.edu/introgeo/roleplaying/>
- Van Ments, M. (1983). *The effective use of role-play*. Handbook for Teachers and Trainers. London: Kogan Page Ltd.
- Vasileiou V.N. & Paraskeva F. (2010). Teaching Role-Playing Instruction in Second Life: An Exploratory Study. *Journal of Information, Information Technology, and Organizations, 5*, 25-50.

Παράδειγμα 2

Πριν εφαρμοσθεί ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να εξηγήσει στους μαθητές/τριες τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Μπορεί μάλιστα να βάλει και κάποιους κανόνες μαζί με τους μαθητές/τριες σε σχέση με την ανάπτυξη αυτού του παιχνιδιού ρόλων. Θα πρέπει να συμφωνηθεί με τους μαθητές/τριες ότι πρόκειται για μία συζήτηση η οποία στηρίζεται σε διαφορετικές απόψεις η στήριξη των οποίων απαιτεί τη χρήση επιχειρημάτων για τη στήριξή της. Επιπλέον είναι σημαντικό να κατανοηθεί από την αρχή ότι οι διάφορες ομάδες θα πρέπει να σεβασθούν την αντίθετη άποψη, όπως επίσης και το δικαίωμα των άλλων ομάδων να αντικρούσουν με επιχειρήματα τις θέσεις των άλλων ομάδων. Αφού ξεκαθαρισθούν βασικά ζητήματα σε σχέση με τη λειτουργία του παιχνιδιού ο εκπαιδευτικός θέτει το θέμα της συζήτησης το οποίο μπορεί να είναι ένα από τα παραπάνω: Για παράδειγμα «η δημιουργία εξοχικών κατοικιών στην περιοχή του δάσους». Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές του κάνει μια συζήτηση αναφορικά με τις ομάδες που εμπλέκονται στο συγκεκριμένο θέμα:

Εκπρόσωποι της κατασκευαστική Εταιρία
Εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης
Εκπρόσωποι των περιβαλλοντικών οργανώσεων
Εκπρόσωποι διαφόρων επαγγελματικών ομάδων της κοινότητας
Εκπρόσωποι των μέσων μαζικής ενημέρωσης

Αφού καθορισθούν οι ομάδες, οι μαθητές οργανώνονται στις πιο πάνω ομάδες. Πριν ξεκινήσει το παιχνίδι οι εκπρόσωποι της κάθε ομάδας θα πρέπει να προετοιμάσουν τα επιχειρήματά τους. Για το σκοπό αυτό μπορούν να αναζητήσουν σχετικά άρθρα, βιβλία, να προστρέξουν σε διάφορες πηγές πληροφόρησης, να βρουν αντίστοιχα παραδείγματα και να δουν πώς αντιμετωπίστηκε το συγκεκριμένο θέμα, να οργανώσουν επισκέψεις και να συζητήσουν με εκπροσώπους της αντίστοιχης κοινωνικής ομάδας το ρόλο της οποίας θα παραστήσουν.

Εκπρόσωποι της κατασκευαστικής Εταιρίας

Τα επιχειρήματά τους θα πρέπει να στηριχθούν στο γεγονός ότι η πρότασή τους για τη δημιουργία ενός τουριστικού συγκροτήματος είναι η καλύτερη λύση για την ανάπτυξη, την πρόοδο και την οικονομία της περιοχής.

Εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμαρχος, δημοτικοί σύμβουλοι)

Η θέση της ομάδας αυτής πρέπει να στηριχθεί στην αξιολόγηση των επιχειρημάτων της κάθε ομάδας. Να αναλύσουν τις θετικές και αρνητικές συνέπειες που μπορεί να έχει μια τέτοια εξέλιξη στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της κοινότητάς τους, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διατήρησης και προστασίας του δασικού πλούτου και ευρύτερα του περιβάλλοντος της περιοχής.

Εκπρόσωποι των διαφόρων επαγγελματικών ομάδων της κοινότητας (κάτοικοι που εργάζονται σε βιοτεχνίες ξύλου, παραγωγοί διαφόρων προϊόντων που προέρχονται από τα δάση, κάτοικοι της περιοχής που έχουν ήδη μικρά τουριστικά καταλύματα).

Οι κάτοικοι της περιοχής εξαρτώνται απόλυτα από τους φυσικούς πόρους και γενικότερα από τη διατήρηση του δάσους, διασφαλίζοντας μάλιστα και μια σχέση αρμονικής συμβίωσης με αυτό. Τα επιχειρήματά τους θα πρέπει να στηριχθούν στη μέχρι τώρα πορεία των δραστηριοτήτων τους στο δάσος, στη βιωσιμότητά της κοινότητάς τους. Επιπλέον, θα πρέπει να εξετάσουν και να επιχειρηματολογήσουν σε ποιο βαθμό τα σχέδια της εταιρίας ευνοούν ή απειλούν τις δραστηριότητές τους. Να προσπαθήσουν να προτείνουν εναλλακτικές προτάσεις σε σχέση με την εκμετάλλευση της γης από την κατασκευαστική εταιρία, διατηρώντας παράλληλα την υφιστάμενη

κατάσταση στην περιοχή, όπου θα συνεχίσουν οι κάτοικοι τις ασχολίες τους χωρίς να απειλείται η βιωσιμότητα του δάσους

Εκπρόσωποι περιβαλλοντικών οργανώσεων

Τα μέλη της ομάδας αυτής θα πρέπει να επικεντρώσουν την επιχειρηματολογία τους στην ανάγκη προστασίας και διατήρησης των δασών, τα οποία πέρα από το ότι υποβαθμίζονται από τους σύγχρονους ρυθμούς ανάπτυξης, η έκτασή τους μειώνεται ολοένα και περισσότερο. Θα πρέπει να γίνει αναφορά στην ποικιλία των ειδών χλωρίδας και πανίδας το οποία θα κινδυνεύσουν με αφανισμό από την κατασκευή του τουριστικού συγκροτήματος, όπως επίσης μπορούν να χρησιμοποιήσουν και επιστημονικές μελέτες που τεκμηριώνουν τα επιχειρήματά τους.

Εκπρόσωποι μέσων μαζικής ενημέρωσης

Τα μέλη της ομάδας αυτής θα πρέπει να αναφερθούν σε διάφορες πληροφορίες οι οποίες αφορούν τα σχέδια ανάπτυξης της συγκεκριμένης περιοχής από την κατασκευαστική εταιρεία. Ο ρόλος της ομάδας αυτής θα είναι συντονιστικός, δίνοντας το λόγο σε κάθε ομάδα που θέλει να μιλήσει. Παράλληλα όμως θα καλύψετε δημοσιογραφικά το γεγονός, προσπαθώντας να παρουσιάσετε αντικειμενικά τα γεγονότα.

Στη δραστηριότητα αυτή μπορεί να περιληφθεί και η πρόταση ενός μοντέλου χρήσης της γης της. Συγκεκριμένα η κάθε ομάδα θα παρουσιάσει από τη δική της οπτική ένα μοντέλο διαχείρισης της γης, ώστε να πείσει για τα επιχειρήματά της και την ειλικρίνεια των προθέσεων της. Το μοντέλο αυτό μπορεί να γίνει από την κάθε ομάδα στο στάδιο μελέτης του προβλήματος και στοιχειοθέτησης των επιχειρημάτων. Η παρουσίαση του μοντέλου αυτού θα γίνει κατά τη διάρκεια που η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα επιχειρήματά της κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Στο τέλος και με βάση τη συγκεκριμένη επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε από όλες τις ομάδες θα επιχειρηθεί η αναζήτηση μιας συναινετικής λύσης με στόχο την ορθολογική διαχείριση της γης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας. Μπορεί μάλιστα να κατασκευασθεί από όλους τους μαθητές ένα μοντέλο αξιοποίησης της γης με τη μορφή μακέτας.

Παράδειγμα 2:

Θέμα: Βραζιλία: Παγκόσμιο Κύπελλο και Ολυμπιακοί Αγώνες γκρεμίζουν τις φαβέλας

Σενάριο:

Κατεδαφιστέες έχουν χαρακτηριστεί ολόκληρες περιοχές του Ρίο ντε Τζανέιρο ως μέρος του σχεδίου ανάπτυξης της πόλης με ορίζοντα το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2014 και τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2016. Περίπου 15 δις δολάρια θα επενδυθούν για έργα υποδομής και παράλληλα τουλάχιστον μισή ντουζίνα φαβέλας θα πάψουν να υπάρχουν. Παράλληλα, οι κάτοικοι των φτωχών κοινοτήτων του Ρίο που εξαναγκάζονται σε μετεγκατάσταση, χωρίς να έχουν πού αλλού να μείνουν και χωρίς να υποστηρίζονται επαρκώς από το κράτος, κινδυνεύουν να μείνουν άστεγοι.

Ο Δήμαρχος της πόλης βλέποντας τις διαφορετικές αντιδράσεις και μπροστά στις έντονες φωνές διαμαρτυρίας από τη μια και τις πιέσεις για άμεση εφαρμογή των κατεδαφίσεων, κάλεσε όλους

τους εμπλεκόμενους φορείς σε σύσκεψη στο Δημοτικό Μέγαρο για να εκθέσουν τις απόψεις τους σε αυτό το φλέγον θέμα που προέκυψε.

Στη σύσκεψη καλέστηκαν να συμμετάσχουν:

- Εκπρόσωπος κατοίκων φαβέλας
- Εκπρόσωπος Ολυμπιακής Επιτροπής
- Εκπρόσωπος Βιομηχάνων-Επιχειρηματιών
- Εκπρόσωπος Υπουργείου Τουρισμού
- Εκπρόσωπος Ανθρωπιστικής Οργάνωσης
- Εκπρόσωπος δημοτών της πόλης

Οδηγίες

- Συζητήστε στις ομάδες σας τη θέση των ατόμων που εκπροσωπείτε. Καταγράψτε τα επιχειρήματά σας και ορίστε το άτομο που θα σας αντιπροσωπεύσει στη Σύνοδο Κορυφής.
- Μπορείτε να ανατρέξετε για πληροφορίες στο διαδίκτυο.

Κάρτες ρόλων:

Εκπρόσωπος κατοίκων φαβέλας

Προσπαθείτε να διατηρήσετε την καθημερινή σας ρουτίνα, ωστόσο, η ζωή σας είναι πολύ πιθανό να αλλάξει δραματικά. Το ένα δωμάτιο που νοικιάζετε σε φαβέλας στο Ρίο ντε Τζανέιρο έχει αποφασιστεί να κατεδαφιστεί. Δεν είστε ο μόνος που αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα. Ολόκληρες περιοχές της πόλης του Ρίο θα κατεδαφιστούν προκειμένου να βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη όταν θα πραγματοποιηθούν το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2014 και οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2016. Οι κάτοικοι που μέχρι στιγμής αρνούνται να φύγουν, ζουν τώρα, ανάμεσα στα συντρίμια των μισογκρεμισμένων σπιτιών

Εκπρόσωπος Ολυμπιακής Επιτροπής

Είστε ένα από τα 100 μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ). Πριν από μερικά χρόνια στηρίζατε την υποψηφιότητα του Ρίο για να αναλάβει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2016. Έγνοια σας είναι η επιτυχία της διοργάνωσης και η πλήρης ασφάλεια αθλητών και επισκεπτών. Θέλετε η όλη εικόνα της πόλης του Ρίο να είναι αρεστή στις χιλιάδες των επισκεπτών που αναμένονται να παρακολουθήσουν τους αγώνες από κοντά. Πιέζετε την κυβέρνηση να αναλάβει

τα απαραίτητα μέτρα για εκκαθάριση της «ασχήμιας» της πόλης και εγγύηση μιας ασφαλούς διοργάνωσης.

Εκπρόσωπος Βιομηχάνων-Επιχειρηματιών

Είστε ένας από τους πολλούς εύπορους βιομήχανους και επιχειρηματίες που κατοικούν στην αντίθετη πλευρά της πόλης του Ρίο. Παρόλα αυτά έχετε άμεση σχέση με τις φαβέλας και το συμφέρον σας απαιτεί τη διατήρησή τους. Σας προσφέρουν πολύ φτηνά εργατικά χέρια και μειωμένα ασφάλιστρα. Χάρη σ' αυτούς το κόστος της εταιρείας σας είναι μειωμένο, ενώ εσείς ενδυναμώνεστε όλο και περισσότερο οικονομικά.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Τουρισμού

Το Παγκόσμιο κύπελλο του 2014 και οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2016 είναι η μεγάλη ευκαιρία που εδώ και πολλά χρόνια ψάχνετε να εκμεταλλευτείτε για να προωθήσετε τη χώρα σας στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη. Θέλετε πέρα από τις φυσικές ομορφιές της χώρας σας να δώσετε στον κάθε επισκέπτη του Ρίο την εικόνα μιας σύγχρονης και ασφαλούς πόλης που δεν έχει να ζηλέψει σε τίποτα από άλλους τουριστικούς προορισμούς. Οι φαβέλας είναι για σας το μεγάλο πρόβλημα που δεν ταιριάζει με την όλη εικόνα που θέλετε να προωθήσετε.

Εκπρόσωπος Ανθρωπιστικής Οργάνωσης

Είστε μέλος της μεγαλύτερης ανθρωπιστικής οργάνωσης του κόσμου με διεθνή δράση. Το ενδιαφέρον σας εστιάζεται πρώτα από όλα στον άνθρωπο και το δικαίωμα του καθενός για κάλυψη των βασικών αναγκών διαβίωσης του. Η κατεδάφιση των φαβέλας αποτελεί για σας μεγάλο ανθρωπιστικό ζήτημα που θα δημιουργήσει ακόμη περισσότερα προβλήματα στους κατοίκους τους αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία της πόλης του Ρίο.

Εκπρόσωπος δημοτών της πόλης

Είστε ένας από τους κατοίκους του Ρίο που έχετε τη δουλειά σας, το σπιτικό σας και η οικογένειά σας έχει μια σχετικά άνετη ζωή. Η κατεδάφιση των φαβέλας ίσως επηρεάσει την περιοχή που διαμένετε και δημιουργήσει προβλήματα στη ζωή σας. Σας προβληματίζει έντονα που θα μετακομίσει όλος αυτός ο κόσμος και πώς θα καταφέρει να επιβιώσει χωρίς να επηρεάσει τα δικά σας συμφέροντα. Φοβάστε ακόμη και για την ασφάλεια τη δική σας και των παιδιών σας.

Επιπρόσθετες πληροφορίες για το παράδειγμα 2:

Η **Rita Bonfim Silva** προσπαθεί να διατηρήσει την καθημερινή της ρουτίνα, ωστόσο, η ζωή της είναι πολύ πιθανό να αλλάξει δραματικά και μάλιστα πολύ σύντομα. Το ένα δωμάτιο που νοικιάζει στη φαβέλα του **Metro-Mangureira** στο Ρίο ντε Τζανέιρο έχει αποφασιστεί να κατεδαφιστεί. Ωστόσο, δεν είναι η μόνη που αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα. Ολόκληρες περιοχές της πόλης θα κατεδαφιστούν προκειμένου να βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη όταν θα πραγματοποιηθούν το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2014 και οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2016.

Για την κ. **Silva** δεν είναι εύκολο να πάρει τα πράγματά της και να φύγει. Είναι μια ανύπαντρη μητέρα ενώ ο 4χρονος γιος της, πάσχει από μια μορφή εγκεφαλικής παράλυσης, η οποία απαιτεί τη συνεχή φροντίδα της. Η φαβέλα που ζει η κ. Silva είχε παλιότερα 500 έως 700 οικογένειες και είναι μικρή για τα πρότυπα της Βραζιλίας. Βρίσκεται μόλις 15 λεπτά με τα πόδια από το διάσημο ποδοσφαιρικό στάδιο Μαρακανά. Ωστόσο, **οι κάτοικοί της φαβέλα δεν βλέπουν κανένα όφελος από το γεγονός ότι η Βραζιλία θα φιλοξενήσει το Παγκόσμιο Κύπελλο ή τους Ολυμπιακούς Αγώνες.**

«Για μένα και τους άλλους φτωχούς ανθρώπους δεν αλλάζει τίποτα προς το καλύτερο λόγω του Παγκόσμιου Κυπέλλου» δήλωσε στο Al Jazeera, η κ. **Silva**. *«Δεν μας βοήθησε καθόλου. Δεν έχουμε δει καμιά βελτίωση. Δεν προβλέπεται καμιά χρηματοδοτική βοήθεια. Δεν βοηθάει στη στέγαση, στην εκπαίδευση, στην υγεία. Τίποτα δεν πάει καλύτερα γι' αυτούς που έχουν ανάγκη».*

Μερικά σπίτια στη φαβέλα Metro-Mangureira ισοπεδώνονται σταδιακά όσο οι κάτοικοί τους απομακρύνονται. **Οι κάτοικοι που μέχρι στιγμής αρνούνται να φύγουν, ζουν τώρα, ανάμεσα στα συντρίμμια των μισογκρεμισμένων σπιτιών.** Πολλές ηλικιωμένες γυναίκες, μικρά παιδιά και περίπου 250 οικογένειες παραμένουν. Όπως υποστηρίζουν είναι αναγκασμένοι να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους χωρίς να έχουν αλλού να μείνουν. Επισημαίνουν δε, ότι κόβονται οι γραμμές ηλεκτρικού ρεύματος και νερού στις φαβέλες, σε μια προφανή, σύμφωνα με τους ίδιους προσπάθεια από τη διοίκηση της πόλης, να τους βγάλει έξω από τα σπίτια τους.

Υπάρχουν πληροφορίες που αναφέρουν ότι η έκταση της φαβέλα θα χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία χώρου στάθμευσης του γηπέδου Μαρακανά. Η διοίκηση της πόλης το αρνείται. Ο αρμόδιος για τη στέγαση γραμματέας του Ρίο, **Jorge Bittar**, παραδέχτηκε ότι η διαδικασία μιας τέτοιας μετακίνησης δεν είναι εύκολη, ωστόσο, υποστήριξε ότι δεν είναι στις προθέσεις της διοίκησης της πόλης η παραβίαση του δικαιώματος στη στέγαση. Υπογράμμισε ότι οι κάτοικοι της Metro-Mangureira ζουν σε «επισφαλείς» συνθήκες και η μετεγκατάστασή τους πρέπει να γίνει ανεξάρτητα από οποιεσδήποτε μελλοντικές αθλητικές διοργανώσεις.

«Δεν προσπαθούμε να ξεκινήσουμε μια διαδικασία αναγκαστικής απομάκρυνσης» υποστήριξε ο **Bittar**. *«Κάνουμε τη μετεγκατάσταση των οικογενειών επειδή ζουν σε περιοχές όπου διατρέχουν κίνδυνο. Επιθυμούμε πάντα να κάνουμε αυτό που είναι προς το συμφέρον των οικογενειών»* επισημαίνει επιδεικνύοντας περήφανα τα σχέδια για το πως η περιοχή θα μετατραπεί σε έναν δημόσιο χώρο πρασίνου με κοινοτικό κέντρο. Υποστήριξε δε, ότι βρίσκονται υπό κατασκευή δημόσιες κατοικίες για να φιλοξενήσουν οικογένειες, αλλά ότι δεν είναι ακόμη έτοιμες όλες οι μονάδες.

Η συγκεκριμένη φαβέλα δεν είναι η μοναδική που θα κατεδαφιστεί. Περίπου 15 δις δολάρια θα επενδυθούν για έργα υποδομής στην πόλη κατά τα επόμενα χρόνια προκειμένου να ανοίξει ο δρόμος για το Παγκόσμιο Κύπελλο και τους Ολυμπιακούς Αγώνες. **Τουλάχιστον μισή ντουζίνα**

φτωχές κοινότητες του Ρίο ντε Τζανέιρο θα εξαναγκαστούν σε μεταγκατάσταση κάτι που έχει ήδη προκαλέσει τις αντιδράσεις των ακτιβιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η **Διεθνής Αμνηστία** έχει στείλει κλιμάκιο με επικεφαλής τον γενικό γραμματέα, **Salil Shetty**, στη Βραζιλία ενώ και η ειδική εισηγήτρια του **ΟΗΕ** για τη στέγαση, **Raquel Rolnik**, ερευνά το ζήτημα. Η έκθεση αναμένεται να κυκλοφορήσει έως το τέλος του μήνα και να είναι καταδικαστική αναφορικά με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

«Υπάρχει πολλή πίεση με το Παγκόσμιο Κύπελλο και τους Ολυμπιακούς Αγώνες για να παρουσιαστεί λαμπερή η πόλη του Ρίο, αλλά αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στις φτωχές κοινότητες» δηλώνει ο **Patrick Wilken**, από τη Διεθνή Αμνηστία της Βραζιλίας. Υποστηρίζει ότι οι φτωχοί κάτοικοι στις φαβέλες έχουν δικαιώματα ιδιοκτησίας που πρέπει να τηρούνται. *«Σύμφωνα με το νόμο της Βραζιλίας, αν κάποιος έχει ζήσει κάπου για συγκεκριμένο αριθμό ετών, έχει δικαιώματα ιδιοκτησίας»* επισημαίνει.

«Στη Βραζιλία, περισσότερος από τον μισό πληθυσμό ζει σε κάποιου είδους παράνομο οικισμό. Αυτό είναι αποτέλεσμα του χαοτικού τρόπου με τον οποίο η χώρα αυτή αναπτύσσεται κατά τον 20 αι. Ορισμένες από αυτές τις κοινότητες στο Ρίο υπάρχουν περίπου 30, 40 ή και 50 χρόνια. Οι κάτοικοί τους έχουν δικαιώματα κατοικίας, σύμφωνα με το νόμο της Βραζιλίας. Η διαφορά είναι ότι οι φτωχές κοινότητες δεν έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη» επισημαίνει.

Εν τω μεταξύ, η διοίκηση της πόλης προσφέρει οικονομική αποζημίωση, αλλά αυτό ποικίλει από περίπτωση σε περίπτωση και οι περισσότεροι κάτοικοι της Metro-Mangureira δεν φαίνεται να γνωρίζουν καν τι οικονομική βοήθεια προσφέρεται ή πως να την πάρουν. Εξάλλου λίγοι κάτοικοι, αν υπάρχουν, μπορούν να αντέξουν οικονομικά τις νομικές συμβουλές ενός δικηγόρου.

Η ειδική εισηγήτρια στέγασης του ΟΗΕ, κ. **Rolnik**, με βάση την έως τώρα έρευνά της, υποστηρίζει ότι **η αποζημίωση είναι πάντα απολύτως ανεπαρκής για να καλύψει τις ανάγκες στέγασης μιας οικογένειας**. Επισημαίνει δε, ότι σαν αποτέλεσμα όλων αυτών βλέπει τη δημιουργία νέων τέτοιων οικισμών ή τη δημιουργία αστέγων.

<http://tvxs.gr:8080/news>